

Hollands Kroon

Dementievriendelijk

Een eerste verkenning

Inhoudsopgave

	Pag.
1. Inleiding	3
2. Samenvatting dementie monitor gemeente Hollands Kroon	4
3. De dementievriendelijke gemeente	10
4. Concrete voorstellen voor de gemeente Hollands Kroon	14

1. Inleiding

Vanwege de stijging van de levensverwachting stijgt het aantal mensen met dementie in Nederland naar 550.000 in het jaar 2040. Een op de vijf Nederlanders krijgt de ziekte dementie. In de gemeente Hollands Kroon waren er in 2015 682 inwoners met dementie. Naar verwachting zal dit aantal stijgen naar een aantal van 1.527 in het jaar 2040. Dit is een stijging van 124%.

Hier komt bij dat mensen steeds langer zelfstandig blijven wonen, ook met dementie. De gemeente Hollands Kroon wil daarom in samenwerking met relevante partners een dementievriendelijke gemeente worden. Mantelzorgers vormen een belangrijke, zo niet de belangrijkste schakel in de zorg en welzijn voor thuiswonende mensen met dementie. De signalen dat steeds meer mantelzorgers overbelast raken nemen voortdurend toe.

Het centrale doel is dan ook om Hollands Kroon dementie- en mantelzorgvriendelijk te maken. Mensen met dementie moeten en willen we nadrukkelijk een plek geven in de gemeente. Dat willen we doen door dementie zoveel mogelijk uit de taboesfeer te halen en zorgen voor voorzieningen die nodig zijn.

De gemeente Hollands Kroon heeft in 2017 en 2018 de Wmo zorg (jeugd, ouderen, voorliggend, wijkteams) gegund aan Incluzio. Incluzio werkt hierbij samen met diverse lokale en regionale organisaties.

Deze notitie en de uitvoering -zal straks het resultaat zijn- van een bundeling van kennis en inzicht van vele partijen die actief zijn in de gemeente Hollands Kroon in samenwerking met de gemeente Hollands Kroon: Wmo-adviesraad gemeente Hollands Kroon, Incluzio, Stichting Geriant, Alzheimer Nederland afdeling NHN, Netwerk dementie NHN, Woonzorggroep Samen, Wonen Plus Welzijn, de samenwerkende ouderenbonden Hollands Kroon, HKN (Huisartsen Kop van Noord-Holland), Sportservice Hollands Kroon ,, Mantelzorgcentrum *en* vertegenwoordigers van de dorpskernen

Hierbij de eerste aanzet (versie 22 januari) gegeven door Geriant, Alzheimer Nederland, Netwerk dementie NHN, Woonzorggroep Samen, L.S.B.O en Wonen Plus Welzijn.

In dit projectplan worden de stappen beschreven. We beginnen deze notitie met een samenvatting van de zogenaamde dementiemonitor. Hierna worden concrete voorstellen gedaan voor de gemeente Hollands Kroon. Hierbij is het uitgangspunt: *Van signaleren van de knelpunten naar haalbare en praktische oplossingen.*

2. Samenvatting dementie monitor gemeente Hollands Kroon

2.1. Algemeen

In 2016 is door het netwerk dementie noord-holland-noord in alle gemeenten in de regio noord-holland-noord een zogenaamde dementiemonitor uitgevoerd. Het doel van de dementiemonitor is om een beeld te krijgen van de gemeentelijke agenda met betrekking tot dementie. Het is één van de instrumenten om de zorg en begeleiding voor mensen met dementie en hun naasten te verbeteren.

Zie voor de dementiemonitoren per gemeente: <http://netwerkdementie-nhn.nl/dvr> en voor de gemeente Hollands Kroon: <http://netwerkdementie-nhn.nl/dvr/holland-kroon>

Op pagina 20 t/m 25 van de dementiemonitor gemeente Hollands Kroon zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Deze zijn samengevat als volgt.

2.2. Conclusies

De gemeente Hollands Kroon heeft een stapje voorwaarts (18%) gemaakt op het gebied van dementie. Maar tegelijkertijd heeft de gemeente nog veel te doen op het gebied van dementie. Er is op vijf van de zes domeinen nog heel veel werk te verrichten. Alleen het domein Voorzieningenniveau is enigszins voor elkaar.

Het is zaak de komende jaren concreet aandacht voor dementie te hebben; er kan bijvoorbeeld begonnen worden met het opstarten van een lokaal overleg over dementie. Van daaruit kan er een kort plan van aanpak geschreven worden waarin een aantal acties voor de komende jaren wordt uitgezet. Er kan ook gekozen worden om te streven naar een dementievriendelijke gemeente en daarin acties te benoemen. In de aanbevelingen in de volgende paragraaf staan verschillende acties en ideeën waarmee Hollands Kroon nog meer en beter kan investeren en werken aan goede ondersteuning en zorg voor mensen met dementie en hun naasten.

2.3. Aanbevelingen vanuit de dementiemonitor.

Domein Feiten en cijfers,

Specifiek voor de gemeente Hollands Kroon

- Ken en volg de aantallen mensen met dementie in uw gemeente en volg daarmee de ontwikkeling. Informatie hierover is te vinden op www.alzheimer-nederland.nl. Geriant actualiseert de gegevens voor de 17 gemeenten in het werkgebied van het Netwerk Dementie NHN elke 5 jaar en het Netwerk verspreidt deze gegevens naar de gemeenten.
- Registreer aard en aantal van dementie gerelateerde ondersteuningsvragen van mensen met dementie en hun mantelzorgers. Hiermee is te zien of er een stijgende lijn is in deze aanvragen en kan er worden geanticipeerd door bijvoorbeeld een groter of ander voorzieningenniveau voor mensen met dementie en hun naasten beschikbaar te maken.

Algemeen

- Dertig procent van de mensen met dementie heeft geen mantelzorger of sociaal netwerk (in de buurt). Dit is dus een groep mensen voor wie het lastiger is om langer thuis te blijven wonen en die een groter beroep op voorzieningen of individuele begeleiding zal doen. Deel deze informatie met de Wmo-consulenten en/of het Sociaal Wijkteam, maar ook met de welzijns- en vrijwilligersorganisaties zodat zij hierop alert zijn.

Domein Voorzieningenniveau,

Specifiek voor de gemeente Hollands Kroon

- Heb regelmatig overleg met de regionale afdeling van Alzheimer Nederland en andere lokale betrokken organisaties over het voorzieningenniveau en activiteiten op dementiegebied in uw gemeente.
- Faciliteer het ontwikkelen van nieuw ondersteuningsaanbod door middel van subsidies of innovatiebudget of anderszins

Algemeen

- Zorg voor voldoende ondersteuningsaanbod voor mensen met dementie in de eigen of nabijgelegen gemeente. Dit laatste geldt met name voor de kleine gemeenten of plattelandsgemeenten.
- Zorg voor beschikbaar vervoer voor mensen met dementie als zij niet langer in staat zijn om zelfstandig naar de voorzieningen te reizen.

- Maak prestatieafspraken met aanbieders specifiek over de ondersteuning van mensen met dementie en hun mantelzorgers.

Domein Beleid,

Specifiek voor de gemeente Hollands Kroon

- Benoem een beleidsambtenaar die het dossier dementie in zijn/haar portefeuille heeft en die contactpersoon is binnen de gemeente en naar lokale organisaties.
- Door de sterke stijging van het aantal mensen met dementie de komende jaren, is het noodzakelijk dat de gemeente hierop anticipeert. Als de gemeente geen uitgebreide beleidsnotities meer schrijft waar dementie onderwerp kan zijn of niet meer aan doelgroepenbeleid doet, dan kan een korte notitie over dementie met bijbehorende uitvoeringsplan ook prima volstaan. Het gaat er om dat binnen de gemeente voor iedereen duidelijk is dat de toename van mensen met dementie een gevolg heeft voor de beschikbaarheid van algemene en individuele voorzieningen en middelen.
Het kan een zelfstandige notitie zijn of bijvoorbeeld een onderdeel vormen van het lokaal gezondheidsbeleid of ouderenbeleid.
- Doe als voorbereiding op een plan van aanpak dementie, een inventarisatie naar de behoeften van de burgers met dementie en hun naasten, in uw gemeente. Wat vinden zij knelpunten en wat kan verbeterd worden? Overleg met lokaal betrokken organisaties hoe zo'n inventarisatie opgezet kan worden. Belangrijk daarbij is dat de inventarisatie zo min mogelijk belastend is voor cliënten en hun mantelzorgers en dat er ook daadwerkelijk wat gedaan wordt met de uitkomsten.
- Neem het streven naar 'de dementievriendelijke samenleving' op in de notitie of in het college en/of raadsprogramma. Hierdoor kan er makkelijker gemeentelijke aandacht gegenereerd worden voor dementie.

Algemeen

- Zorg voor een aparte paragraaf over dementie in het vrijwilligersbeleid en/of mantelzorgbeleid. De inzet van vrijwilligers bij mensen met dementie en de ondersteuning van mantelzorgers van mensen met dementie, is essentieel de komende jaren.

Domein Informatie en advies,

Specifiek voor de gemeente Hollands Kroon

- Zorg voor goede en toegankelijke informatie en een actuele sociale kaart over de voorzieningen en projecten in uw gemeente op het gebied van dementie.

Plaats deze informatie op de website van de gemeente of die van het Sociale Wijkteam of Sociaal Domein en/of in de gemeentegids.

- Laat mensen met dementie en hun mantelzorgers in een testpanel uitproberen of ze de relevante gemeentelijke informatie over ondersteuning bij dementie inderdaad makkelijk kunnen vinden
- Laat medewerkers en vrijwilligers die actief zijn in de Wmo, scholen in het herkennen en omgaan met dementie door bijvoorbeeld Stichting Geriant (<https://geriant.nl/samenleving-/gemeenten/aanbod-voor-gemeente>). Herhaal dit regelmatig.

Scholing is ook zinvol voor andere medewerkers van de gemeente die een publieksfunctie vervullen: denk bijvoorbeeld aan baliemedewerkers, brandweer, politie en medewerkers van buurt/wijkcentra. • Organiseer een bedrijfsuitje voor medewerkers van de gemeente voor mensen met dementie of schrijf hiervoor in bij NL DOET.

Algemeen

- Voorzie alle professionals en vrijwilligers die met mensen met dementie en hun naasten te maken hebben, van de gratis Signalenkaart dementie van het Netwerk Dementie NHN
- Stimuleer deze medewerkers ook om af en toe aanwezig te zijn bij het gratis PG-Café of Alzheimer Café in de regio (voor data en locatie: zie www.netwerkdementie.nhn.nl).
- Laat medewerkers en vrijwilligers zich abonneren op de gratis regionale nieuwsbrieven over dementie; Familias voor mantelzorgers van mensen met dementie (www.mantelzorgnieuwsbrief.nl), De Online trainingen van Geriant (www.geriant.nl/scholing-advies/online-hulp/) en de nieuwsbrief van Geriant Scholing en Advies (www.geriant.nl/scholing-advies/)
- Laat medewerkers van de gemeente zich aanmelden bij 'Samen dementievriendelijk' (www.samendementievriendelijk.nl) zodat zij heel makkelijk de online cursussen kunnen volgen en informatieve filmpjes over dementie kunnen zien.

Domein Participatie,

Specifiek voor de gemeente Hollands Kroon

- Zorg dat mensen met dementie en hun mantelzorgers zijn vertegenwoordigd in de Wmo-raad of Adviesraad Sociaal Domein, of benoem iemand in deze raad met het aandachtsgebied dementie.
- Betrek de Wmo-raad of de Adviesraad Sociaal Domein bij maken en uitvoeren van een plan van aanpak dementie.
- Organiseer eens per jaar een Benen op Tafel overleg (BOT) over dementie met de verantwoordelijk wethouder, beleidsambtenaar, Wmo-adviesraad of Adviesraad Sociaal

Domein, de regionale afdeling van Alzheimer Nederland en bestuurders/managers van lokale organisaties die zich bezig houden met zorg en ondersteuning van mensen met dementie en hun naasten. In het BOT overleg kunnen knelpunten snel geïnventariseerd worden, kan er makkelijk afgestemd worden en zijn de lijnen kort om tot concrete acties over te gaan. De inhoud van dit overleg kan de basis vormen voor de bovengenoemde notitie.

Algemeen

- Zorg ervoor dat bij vertrek van bovengenoemde leden, het onderwerp dementie niet mee vertrekt en tijdig overgedragen wordt aan iemand anders.

Domein thuiswonende mensen met dementie

Specifiek voor de gemeente Hollands Kroon

- Zorg ervoor dat voor alle betrokken partijen duidelijk is hoe de ondersteuning en hulp aan mensen met dementie (en hun mantelzorgers) verloopt; wie heeft de regie of coördinatie van de ondersteuning en zorg?
- Zorg voor voldoende overleg en afstemming tussen alle lokale organisaties en medewerkers die lokaal betrokken zijn bij de zorg en ondersteuning van mensen met dementie.
- Zorg voor regelmatige scholing van vrijwilligers die actief zijn bij thuiswonende mensen met dementie en hun naasten

Algemeen

- Dementie openbaart zich vaak als eerste door functieverlies. Wees alert op deze signalen. Schakel bij een vermoeden van dementie tijdig gespecialiseerde hulpverlening in om de vrijwilligers, het wijkteam of medewerkers preventief huisbezoek, te adviseren en te ondersteunen.
- Respijtzorg voor mensen met dementie hoeft niet altijd in een aparte setting georganiseerd te worden, maar vraagt wel om specifieke aandachtspunten anders haken cliënten af of is de setting ongeschikt (bv als mensen dwaalneiging hebben en er een open toegang is).
- Wees creatief in het opzetten van verschillende vormen van dagopvang en bevraag cliënten met dementie en mantelzorgers hierbij actief naar hun (specifieke) behoeften en oplossingen. Denk bijvoorbeeld ook aan samenwerking met buurtcentra, sportverenigingen en clubs.

De dementievriendelijke samenleving

- Sluit aan bij de campagne 'Samen dementievriendelijk'. Vanuit het landelijke Deltaplan Dementie is deze campagne op het internationale dementiecongres op 9 mei 2016 gestart; zie hiervoor de website: www.samendementievriendelijk.nl. De belangrijkste partijen die dit initiatief dragen en vormgeven zijn Alzheimer Nederland, PGGM en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De campagne is er op gericht om een beweging op gang te brengen waarbij bewustwording, taboe doorbreken en kennis speerpunten zijn. In de factsheet 'Samen Dementievriendelijk' staat: 'Het is de bedoeling dat Nederlanders in 2020 weten hoe ze mensen met dementie en hun naasten beter kunnen ondersteunen. Door bewustwording te creëren bij 1 miljoen Nederlanders wordt het onderwerp bespreekbaar gemaakt en wordt aandacht gevraagd voor dementie. Met meer oog voor wat mensen met dementie nog wél kunnen, in plaats van focus op de dingen die zij niet meer zelfstandig kunnen. Kortom: in 2020 is dementie geen taboe meer en durven we elkaar gewoon om hulp te vragen en hulp te bieden. Nederlanders krijgen de komende jaren meer praktische kennis over dementie. Ook leren zij vaardigheden die nodig zijn in de omgang met mensen met dementie.' Uit bovenstaande blijkt dat er heel veel ruimte is voor organisaties, bedrijven en gemeenten om zelf invulling te geven aan dementievriendelijkheid. Zolang er maar aandacht is voor getrainde medewerkers en vrijwilligers in het omgaan met dementie. Het Netwerk Dementie NHN ondersteunt de campagne van harte en denkt graag in een persoonlijk gesprek mee met gemeenten hoe zij inhoud kunnen geven aan de dementievriendelijke gemeente.
- Daarnaast helpt Alzheimer Nederland gemeenten hierbij met duidelijke, praktische informatie en inspirerende voorbeelden. Kijk op: <http://www.pakdehandschoenop.nl/>
- Organiseer een lokale startbijeenkomst over de dementievriendelijke samenleving met lokale organisaties en bedrijven
- Maak gebruik van het aanbod van Geriant om invulling te geven aan de dementievriendelijke gemeente; <https://geriant.nl/samenleving/gemeenten/aanbod-voor-gemeenten>.
- Sluit een lokaal convenant over dementie af met alle mogelijke betrokken partijen.

3. De dementievriendelijke gemeente

3.1. Campagne Samen dementievriendelijk

Vanuit het landelijke Deltaplan Dementie is in mei 2016 de publiekscampagne Samen Dementie-vriendelijk gestart. Het is goed om daar op onderdelen op aan te sluiten. Daarnaast kan Hollands Kroon haar eigen plan trekken.

Wat is Samen dementievriendelijk?

- Landelijk 5-jarig programma
- Gericht op het vergroten van kennis en vaardigheden in de samenleving in het herkennen en omgaan met dementie
- Samenwerking tussen Alzheimer Nederland, PGGM, Ministerie van VWS en onderdeel van het Deltaplan Dementie

Voor wie?

- Algemeen publiek; met name mensen die in hun naaste omgeving niet met dementie te maken hebben.
- Gemeenten, bedrijven, verenigingsleven; met name medewerkers en vrijwilligers die direct (klant)contact hebben met mensen met dementie

Wat doet Samen dementievriendelijk?

- Landelijke publiekscampagnes
- Gratis online minicursussen voor algemeen publiek en voor verschillende branches:
<https://samendementievriendelijk.nl/trainingsaanbod>.
- Trainingen op locatie voor algemeen publiek en bedrijven/organisaties:
<https://samendementievriendelijk.nl/branchetrainingen-op-locatie>
- Platform voor het uitwisselen van ideeën, tips en ervaringen

De gratis online minicursussen van Samen Dementievriendelijk heten GOED (Geruststellen, Oogcontact maken, Even meedenken, Dank je wel) en gaan over het omgaan met dementie. De minicursussen zijn basaal. Je leert signalen van dementie herkennen. Ook leer je in een paar simpele stappen beter contact te maken als je iemand met dementie tegenkomt.

Voor meer verdiepende trainingen kun je in Noord-Holland Noord terecht bij Geriant. Geriant, zelf ook lid van het Deltaplan Dementie, vraagt deelnemers aan hun trainingen op locatie bijvoorbeeld vooraf om ter inleiding de online training van Samen Dementievriendelijk te volgen.

3.2. Samen dementievriendelijk voor gemeenten

De landelijke campagne Samen Dementievriendelijk schrijft op haar website over gemeenten het volgende:

1. Maak dementie in de lokale samenleving bespreekbaar
2. Zorg voor een goede zorgverlening en ondersteuning op maat voor mensen met dementie en hun mantelzorgers
3. Bied inwoners van uw gemeente een gratis training aan

Het is belangrijk dat medewerkers van gemeenten die contact hebben in hun functie met inwoners op de hoogte zijn van de kenmerken van dementie en over het omgaan met mensen met dementie. Bied medewerkers van de gemeente daarom een gerichte training aan. Er zijn drie niveaus:

Kennismaking

- de gratis online minicursus 'Op het gemeentehuis' van Samen Dementievriendelijk is gericht op persoonlijk contact met klanten.
- de gratis online minicursus 'Telefonisch klantcontact' is voor medewerkers die telefonisch klanten te woord staan.

Verdieping

- een trainer van Samen Dementievriendelijk geeft een betaalde cursus van 2 uur
- In afstemming met Samen Dementievriendelijk verzorgt Geriant de verdieping aan de lokale partners

Intensief

- Geriant biedt verschillende gerichte en intensieve betaalde trainingen aan van één of meerdere dagdelen

3.3. Sticker dementievriendelijk

Om de beweging van Samen dementievriendelijk te stimuleren en het goede voorbeeld uit te dragen, is er een sticker Dementievriendelijk ontwikkeld.

1. Voor wie is de sticker bedoeld?

De sticker is voor organisaties en gemeenten, bedrijven en verenigingen die hun medewerkers hebben geschoold in dementie en die zich actief inzetten voor een dementievriendelijke samenleving. Met deze sticker laat je zien dat je dementievriendelijk bezig bent.

2. Wat zijn de voorwaarden voor het aanvragen van de sticker?

De medewerkers/vrijwilligers hebben een training gevolgd over (omgaan met) dementie en zijn online geregistreerd bij Samen dementievriendelijk. Daarnaast blijft de organisatie of de gemeente zich inzetten voor mensen met dementie en hun naasten. De organisatie of de gemeente voldoet aan tenminste **twee** van de onderstaande voorwaarden:

- draagt bij aan het doorbreken van het taboe op dementie
- draagt bij aan het vergroten van kennis over dementie
- houdt in zijn/haar beleid rekening met mensen met dementie en/of hun naasten
- draagt eraan bij dat mensen met dementie langer thuis kunnen blijven wonen
- draagt bij aan een meer veilige, prettige en makkelijke leefomgeving bij dementie
- wordt gewaardeerd door mensen met dementie en hun naasten vanwege de service aan hen verleend
- biedt passende hulp en ondersteuning aan mensen met dementie en hun naasten
- maakt het mogelijk dat mensen met dementie kunnen blijven meedoen
- stimuleert zijn/haar netwerk om dementievriendelijk te worden
- iets compleet anders!

3. Hoe ziet de sticker eruit?

Op de sticker staat het logo van Samen dementievriendelijk afgebeeld. In spiegelbeeld. De sticker is bedoeld voor de binnenkant van de ruit.

4. Hoe kan ik een sticker aanvragen?

Je kunt een sticker aanvragen via het aanvraagformulier.

5. Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Na het invullen van het aanvraagformulier ontvang je een bevestigingsmail. Het kan zijn dat één van onze medewerkers van de servicedesk je belt met aanvullende vragen. Als je aanvraag is goedgekeurd, neemt een medewerker/vrijwilliger uit jouw regio contact met je op over het uitreiken van de sticker. Tegelijk met de sticker ontvang je een certificaat met een officiële verklaring dat jouw organisatie of gemeente dementievriendelijk is.

6. **Is de sticker een keurmerk?**

Nee, de sticker geeft aan dat jouw organisatie, vereniging of gemeente zich inzet en blijft inzetten voor mensen met dementie.

7. **Mag een bedrijf of gemeente zelf publiciteit zoeken met de sticker?**

Ja, dat mag. Hoe meer aandacht er is voor een dementievriendelijk samenleving, hoe beter! Je kunt ook het certificaat inlijsten en een mooi plekje geven.

8. **Kan een organisatie of gemeente ook een sticker aanvragen als zij niet willen dat de foto en/of tekst op de website worden geplaatst?**

Ja, dat kan. Je kunt dit aangeven onderaan het formulier. Voor het uitreiken van de sticker hebben wij wel jouw gegevens nodig.

4. Concrete voorstellen voor de gemeente Hollands Kroon

Het komen tot een dementievriendelijke gemeente Hollands Kroon zal het resultaat zijn van een intensieve samenwerking met alle partijen die te actief zijn op het gebied van zorg, welzijn, maatschappelijk middenveld en de gemeente. Hierbij hoeft niet altijd het wiel opnieuw worden uitgevonden. Er is bij andere gemeenten ook al veel materiaal en ervaring aanwezig en soms zal het nodig zijn om bepaalde onderwerpen 'gemeente overstijgend' aan te pakken omdat de problematiek in alle gemeenten herkenbaar is.

We doen nu de volgende concrete voorstellen voor de gemeente Hollands Kroon. De volgende van de voorstellen houdt geen relatie met de prioritering. Vanzelfsprekend kan deze lijst verder worden aangevuld.

4.1. Startbijeenkomst

De weg naar een dementievriendelijke gemeente Hollands Kroon kan worden begonnen met de organisatie van een startbijeenkomst. Dit kan in de vorm van een (mini) symposium met lezingen en workshops over de verschillende facetten van dementie. Tevens wordt daar de route voorgelegd aan de aanwezigen en betrokkenen. De startbijeenkomst is de zogenaamde 'stip' op de kaart. Eén van de onderdelen van de startbijeenkomst is het tekenen van een convenant, zie 4.2. Ook zal in de startbijeenkomst met elkaar praktisch vorm worden gegeven aan de hieronder genoemde voorstellen.

4.2. Convenant dementievriendelijke gemeente Hollands Kroon

In een convenant, dat ondertekend zal worden door verschillende organisaties komt de 'inspanningsverplichting' tot uiting om te komen tot een dementievriendelijke gemeente Hollands Kroon. In 2017 is er in de gemeente Hoorn een soortgelijk convenant gesloten. In de bijlage is het volledige convenant opgenomen.

De beschreven intentie uit dit convenant in de gemeente Hoorn is als volgt:

Het 'dementienetwerk Hoorn' stelt zich als doel dat mensen met dementie zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en als volwaardige burgers aan de samenleving kunnen blijven deelnemen. Voor mensen met dementie betekent dit een omgeving die hen herkent en aanvaardt en waarin vooroordelen en taboes worden doorbroken. Er moet een dementievriendelijke gemeenschap ontstaan, waarin iedereen goed omgaat met dementie: van de bakker op de hoek tot de sportclub, tot de wijkagent en het

supermarktpersoneel. Niet alleen zal hierdoor de kwaliteit van leven van mensen met dementie verbeteren, maar ook die van mantelzorgers, zoals partners, familie en vrienden.

4.3. Behoeftenonderzoek

Het doel van dit behoefte onderzoek is te achterhalen wat de behoeften onder mensen met dementie en hun mantelzorgers in de gemeente Hollands Kroon zijn op het gebied van voorzieningen en activiteiten. Dit onderzoek gebeurt door middel van een kwalitatief onderzoek waarvoor Geriant een vragenlijst heeft ontwikkeld waarmee mensen met dementie en hun mantelzorgers worden geïnterviewd. De uitkomsten zijn zeer waardevol voor de gemeente, zij kunnen hiermee hun aanbod toetsen en aanpassen.

4.4. Gespreksronden door wethouder(s) en betrekken van de gemeenteraad

Het wordt door mensen met dementie en hun omgeving heel erg op prijs gesteld wanneer de gemeente belangstelling toont en zich wil verdiepen in de problematiek. Om deze reden stellen we een aantal persoonlijke gespreksrondes voor tussen de wethouder(s) en beleidsambtenaren met mensen met dementie en hun mantelzorgers. Uit ervaring in andere gemeenten blijkt ook dat deze gespreksrondes de gemeente helpen om het beleid op het gebied van dementie goed in beeld te krijgen.

Tevens wordt voorgesteld om begin 2018 de gemeenteraad van de gemeente Hollands Kroon zo veel mogelijk te betrekken bij dit proces. Dit kan onder meer via een zogenaamde 'beeldvormende vergadering'.

4.5. Sociale Kaart gemeente Hollands Kroon

Het maken van een sociale kaart van alle voorzieningen en activiteiten voor mensen met dementie en hun mantelzorgers, bestemd voor zorgvragers en zorgverleners in de gemeente Hollands Kroon.

Op deze sociale kaart komen onder meer:

- Zorgaanbieders
- Vrijwilligersorganisaties
- Sport en clubs met dementievriendelijke toegang

- Dagbestedingen en Doet en Ontmoet
- Zorgboerderijen
- Praktische dienstverlening

De sociale kaart wordt via een website en ook via een laagdrempelige manier toegankelijk gemaakt. Essentieel bij elke sociale kaart is dat deze ook adequaat wordt bijgehouden, gebeurt dit niet, dan verliest de sociale kaart de actualiteit.

4.6. Gemeentelijke publiekscampagne en voorlichting

a. Campagne

Onder de noemer 'dementievriendelijke samenleving' is het noodzakelijk een voorlichting te verzorgen over dementie aan het algemene publiek zodat ook het publiek zich bewust wordt van de gevolgen van dementie. Maar ook betrokkenheid van en voorlichting aan publieke functies zoals politie, brandweer en vervoerders. De voorlichting voorkomt ondragelijke situaties voor iemand met dementie, begrip dwingt respect af. De gemeente Hollands Kroon speelt hierin een belangrijke rol als kanaal naar het publiek. Geriant verzorgt de voorlichtingen.

b. Voorlichting

Vrijwilligers van (sport)verenigingen en stichtingen worden steeds vaker geconfronteerd met de doelgroep mensen met dementie. Geriant verzorgt voorlichting aan de vrijwilligers over dementie, signalen, omgangsvormen en gesprekstechnieken. Deze voorlichting is ook van groot belang voor winkels en het bedrijfsleven in de gemeente Hollands Kroon.

4.7. Scholing

a. Scholing WMO-consulenten en/of sociale wijkteams

Naast de kennis over dementie worden er tijdens de scholing ook vele praktische handvatten aangereikt. Zo komt het voeren van (keukentafel)gesprekken met iemand met dementie aan bod, maar ook de samenwerking met casemanagers en het inzicht in de gevolgen voor het dagelijks leven bij de

mantelzorgers van mensen met dementie.

b. Scholing vrijwilligers

Vrijwilligers worden steeds belangrijker om mensen met dementie en hun mantelzorgers te laten participeren in de maatschappij. Het kan hier gaan om vrijwilligers van sportverenigingen, zorgorganisaties en bijvoorbeeld de VOA (Vrijwillig Onafhankelijk Adviseur). Zonder scholing haakt de vrijwilliger vroegtijdig af door de complexiteit van de situatie of bemoeilijkt dit de omgang. Geriant verzorgt voorlichting aan de vrijwilligers over dementie, signalen en handvatten hoe hier mee om te gaan. Ook via de site van 'Samen Dementievriendelijk' kunnen trainingen worden aangevraagd en is het mogelijk om online trainingen te volgen (zie 3.1.)

c. Scholing mantelzorgers van (nog) niet geïndiceerde mensen met (vermoeden op) dementie, in samenwerking met mantelzorg-ondersteuningspunten

De scholing richt zich op mensen, die als partner, kind of familielid actief betrokken zijn bij de zorg voor iemand met dementie. De cursisten hebben met elkaar gemeen, dat zij in het dagelijks leven zorgen voor iemand met dementie. Geschikt hiervoor is de E Learning Dichter bij Dementie, zodat mantelzorgers in hun eigen tijd op een moment dat het hen uitkomt de training kunnen volgen.

d. Scholing mantelzorgers aan medewerkers huishoudelijke verzorging.

De scholing richt zich op medewerkers die schoonmaakwerkzaamheden verrichten bij mensen in de thuissituatie die dat zelf niet meer kunnen. Mensen met dementie en hun mantelzorgers horen vaak tot deze groep.

4.8. Mantelzorgondersteuning en ondersteuningsgroepen

De ondersteuning van de mantelzorgers die zorgdragen voor hun partner of familielid met dementie is essentieel. Het is van belang dat mantelzorgers op sommige momenten kunnen worden ontlast en verlichting van hun taak kunnen ervaren. Ook respijtvoorzieningen zijn hierbij belangrijk. Bovendien is informatie en kennis van belang. Op dit moment vergoedt de zorgverzekeraar voor elke mantelzorger de cursus 'omgaan met dementie van de partner'.

In de gemeente Hollands Kroon zijn er sinds enkele jaren twee Lotgenotengroepen (in Hippolytushoef en Wieringerwerf) voor mantelzorgers van mensen met dementie. Deze worden georganiseerd via Alzheimer Nederland, afdeling NHN. In deze groepen is er veel ruimte voor erkenning en herkenning. Deze worden

gefinancierd door de gemeente Hollands Kroon. Het is een laagdrempelige voorziening en gezien de vraag en toename van het aantal mensen met dementie zullen in de komende tijd zullen meer van deze groepen nodig zijn. Mogelijk dat hier ook aansluiting kan worden gevonden bij het zogenaamde 'kleine kernen beleid'.

Een nieuw project van Geriant dat hier geschikt voor zou kunnen zijn is:

'Training aan zorgprofessionals en vrijwilligers die omgaan met mantelzorgers van mensen met dementie', ter voorkoming van ontsporing en overbelasting van de mantelzorgers.

4.9. Alzheimercafé en PG café

Het Alzheimer Café valt onder de verantwoording van Alzheimer Nederland en is een lokaal trefpunt voor mensen met dementie, familie, naasten, hulpverleners, studenten en andere betrokkenen of geïnteresseerden. Het Alzheimer Café wordt op verschillende data en in verschillende plaatsen gehouden. De te behandelen onderwerpen verschillen per Alzheimer Café. De bijeenkomsten starten meestal met een inleiding door een deskundige of de vertoning van een film, waarna de bezoekers ideeën, informatie en ervaringen kunnen uitwisselen.

Op dit moment worden er in de gemeente Den Helder en in Schagen maandelijks Alzheimercafés gehouden. In de gemeente Hollands kroon wordt geen Alzheimercafé georganiseerd. Dit is een gemis en het is zeer aan te bevelen om ook in de gemeente Hollands Kroon minimaal twee keer per jaar een Alzheimercafé te houden.

Onder de noemer PG café (PG staat voor Psychogeriatric) worden in de regio ook bijeenkomsten georganiseerd voor professionals die werkzaam zijn met mensen met dementie. Ook deze zouden in de gemeente Hollands Kroon kunnen worden georganiseerd.

4.10. Blijven meedoen en participatie

Het is essentieel om mensen met dementie niet alleen te zien als mensen met een ziekte, maar ook te kijken naar hun mogelijkheden, dingen die zin geven en waar men blij van wordt. Dit geldt in het bijzonder voor mensen met beginnende dementie. In dit kader kunnen verschillende activiteiten worden opgezet waarbij mensen met dementie ook als vrijwilliger mee kunnen blijven doen, bijvoorbeeld in een dorps huis.

In de startbijeenkomst zullen we gaan bepalen op welke 'blijven meedoen' in Hollands Kroon kan worden vormgegeven.

4.11. Vervoer

De gemeente Hollands Kroon is qua oppervlakte één van de grootste gemeenten van Nederland en kent 22 kernen. Het openbaar vervoer is de laatste jaren sterk achteruitgegaan. Hierdoor ontstaat sociale isolatie en vereenzaming. Dit geldt in het bijzonder voor mensen met dementie en hun mantelzorgers.

Het verdient sterke aanbeveling in 2018 met een plan te komen voor verbetering van het vervoer. Hierbij wordt gedacht aan:

- Vervoer van en naar de dagbesteding en activiteiten.
- Uitbreiding van de belbus.
- Individuele vervoersverzoeken via aan Uber achtig systeem (moet nog wordt uitgewerkt).
- We moeten hierbij accepteren dat de kosten van vervoer in de gemeente Hollands Kroon hoger zijn dan in gemeenten met een sterkere bevolkingsdichtheid.

4.12. Nieuwe vormen van activiteiten en dagbesteding

In 2017 heeft Inluzio de opdracht verleend aan het samenwerkingsverband "Samen Meedoen" samenwerking tussen Woonzorggroep Samen en Wonen Plus Welzijn) om te komen tot een samenhangend aanbod op het gebied van voorliggende inloopactiviteiten en zwaardere vormen van dagbesteding.

In verschillende kernen kunnen mensen met lichtere begeleidingsbehoefte, inclusief mensen met beginnende dementie en mensen met een zwaardere begeleidingsbehoefte gebruik maken van een breed scala van voorzieningen. Het gaat hierbij in het bijzonder om dagactiviteiten en Doet en ontmoetgroepen.

De uitgangspunten van Samen Meedoen zijn:

- In de ondersteuning denken en handelen vanuit de specifieke vraag en behoefte van de burger. Geen aanbodgerichte invulling of invulling vanuit organisatiebelang.

- Rekening houdend met de beperkingen van mensen, maar allereerst gericht op wat mensen wel kunnen doen, wat men voor een ander kan betekenen en op welke manier men actief mee kan doen.
- Participatie in de samenleving is van groot belang en ook de verbindingen die er tussen mensen mogelijk zijn, welke achtergrond zij ook hebben.
- Alternatieven voor ondersteuning niet voor maar door de hulpvragers zelf laten aangeven en organiseren
- Zoveel mogelijk doelgroep overstijgend gaan werken
- Samenwerken met andere organisaties die ook activiteiten organiseren zoals Zonnebloem, Rode Kruis en de kerken.

Het is een mooi voorbeeld van een nieuwe visie op dagbesteding en we doen hierbij het appel op de betrokken partijen om dit initiatief te borgen en mogelijk verder te intensiveren.

Het is tevens belangrijk om de toegang tot deze voorzieningen voor mensen met dementie zo eenvoudig mogelijk te maken. Geriant heeft hiervoor in de gemeente Den Helder afspraken gemaakt met de gemeente. Graag gaan we hierover in gesprek.

4.13. Zorgvrijwilligers

Het project 'Zorgvrijwilligers' is sinds 2017 in Hollands Kroon opgezet. Vrijwilligerswerk dat een stapje verder gaat onder de naam '**zorgvrijwilligers**'. Zij ondersteunen specifiek en eventueel langdurig in de thuissituatie waar zorg aanwezig is. In Hollands Kroon komen **zorgvrijwilligers** in actie op verzoek van de mantelzorger of van onder meer het. Sociaal Wijkteam, de wijkverpleegkundige, Geriant, GGZ en het Mantelzorgcentrum. Wonen Plus Welzijn coördineert dit project en de gemeente maakt het financieel mogelijk. Naar verwachting zal de vraag de komende jaren fors toenemen.

4.14. Ontmoetings- en informatiecentrum voor mensen met dementie en hun mantelzorgers

Het creëren van een laagdrempelige plek waar mensen met dementie en hun mantelzorgers maar ook vrienden, familie en buurtgenoten kunnen binnenlopen voor advies, ondersteuning en ontmoeting. Waar de aansluiting wordt gemaakt met de buurt, het bedrijfsleven en het verenigingsleven.

Een platform voor het bevorderen van een dementievriendelijke gemeente. Dat voorziet in de behoefte aan ontmoeting, activiteiten en informatie, aan contact met lotgenoten, aan perspectief zodat mensen

met dementie en hun mantelzorgers actief deel kunnen blijven uitmaken van de samenleving en zich gesteund voelen bij het omgaan met de ziekte.

De vraag kan worden onderzocht of er in de gemeente Hollands Kroon een behoefte bestaat aan een dergelijke voorziening en hoe en waar dit het beste kan worden opgezet.

4.15. Respijtvorzieningen

Het grootste gedeelte van de mensen met dementie woont gewoon thuis met of zonder partner. Door allerlei oorzaken kan het thuis niet meer gaan en is er voor een paar dagen 'lucht' nodig. Dan is het essentieel dat er in de regio plaatsen zijn waar een tijdelijke opname mogelijk is. Dit kan geboden worden door in het bijzonder Woonzorggroep Samen. Onderzocht moet worden of het aantal huidige plekken aansluit bij de behoefte. Hierover vindt momenteel overleg plaats tussen Woonzorggroep Samen en het mantelzorgcentrum.

4.16. Lokale initiatieven

Het is enorm belangrijk en ook inspirerend om ook de ruimte te geven aan lokale initiatieven die de zorg en het welzijn van mensen met dementie kunnen verbeteren.

4.17. Samenwerking tussen en met organisaties

Om dit voorgaande tot een succes te maken dient het cliënt belang leidend te zijn. Hiervoor is het noodzakelijk om over de eigen organisatiemuren heen te kunnen kijken. Samenwerking is essentieel.